

„מילחמה נגד אזרחים!“

לצבא, ולא צה"ל עצמו — היא עבירה שיש להעניש עליה.

● ולדעתן היו פישעי-מלחמה במלחמת לבנון, מלבד הטבח במחנות הפליטים? אני חושב שכל המלחמה הזאת היא פשע אחד גדול נגד האזרחים. צריך להתכונן בנתונים היבטיים ביותר: ביוני '82 היה הסכם הפסקת-אש בין ישראל ובין אש"ף, שנשמר על-ידי אש"ף ללא דופי. בישראל התנהל מייד אחרי חתימת ההסכם, שנה לפני המלחמה, מסע הסתה של מחרחרי מלחמה שבראשו עמדו שר-הביטחון אריאל שרון, הרמטכ"ל זה כשלעצמו מעשה שיש לבחון אורחו דרך עיני משפטן.

אנו יודעים שבהשפעת שניהם הסכימה הממשלה שהיא תאחז בכל פעולה אלימה שתבוצע נגד מטרות ישראליות — ולא חשוב על-ידי מי היא תבוצע — כדי לחדש את המלחמה באש"ף. היה מאבק פנימי, וכל הארץ ידעה שיש מאבק בין אותם הרוצים להפר התחייבות בינלאומית, ובין אותם החושבים שמתור להפר התחייבות כזאת רק אם הצד השני מפר אותה.

קלון על צה"ל

בסופו של דבר סופקה העיירה, והממשלה החליטה על הפרת הסכם הפסקת האש. זה התחיל בהפצצה מאסיבית, חסרת הבחנה על העיר ביירות. הושמעה הסענה האבסורדית, ש- צריך לפגוע בביירות משום ש- אש"ף מיקם שם את המפקדות שלו. איזה צבא כעולם לא מביט קמ את המפקדה שלו בתוך עיר גדולה? האם המטכ"ל של צה"ל אינו ממוקם בעיר גדולה? האם זו סיבה להפציץ עיר גדולה וחי- סרתימגן?

אחרי-כך הכניסו לגיורה ברוחם של 50 עד 60 קילומטרים אוגרות משוריניות. אפילו הררי סים לא היו מתביישים בצפיפות כוחות כזאת במלחמת העולם ה-2 שנייה. ונגד מי? אוגרות משוריניות, נגד 6000 לוחמי גרמי לה, שאולי מחציתם הם לוחמים ממש, ולא אנשי הדרג האחורי. זהו אבסורד שאין כמותו. נגד כמה אלפי אנשי גרילה וחטיבת שיריון סורית אחת שולחים אוגרות? עצם הנסיעה של כוח כ- זה גרמה להרס ולחורבן עצומים. ● אז מי שהחליט — אשם ב- פשע מלחמה?

זה היה היעד העיקרי של המלחמה: להרוס את מקומות היישובים של הפלסטינים, כדי להכריח אותם להגר. אני יודע שרבים מאלה שהלכו למלחמה, משום שחשבו שכש- קוראים להם לדגל הם חייבים להי- תייצב, הודעו. זאת היתה ראשית המחאה של חיילים נגד שתיקה. ראינו מפקד כמו אברום בורג, שהחתיים חיילים על עצומה. ראיי-

לדאוג לכך שחייליו לא ייהרגו — ושהצד השני ידאג לעצמו? צריך להבחין בין רטוריקה של ימי מלחמה, כשמטרת המלחמה היא הבסת האויב בכל תנאי, ובין אחריות של מפקדים כפי שהיא מוגדרת בחוק הפנימי של כל מדינה, ועל-פי החוק הבינלאומי. לפעמים מפקדים יכולים להרשות לעצמם להופיע כנוקשים וקשי-לב לגבי אויב — וזו בדיקת הדוג- מה של פאטון. אך גם מניסיוני וגם ממה שלמדתי, אני יודע שזאת טעות. חיילים במלחמה זקוקים הרבה יותר להנחייה ולעזרה אנו- שית, מאשר לדירבוני המוראל ב- דרכים כאלה.

● ובכל זאת: האם אין זו אחר- ריותו העליונה של כל מפקד ל- דאג ראשית כל לשלום חייליו — גם כשהדבר גורם לקורבנות רבים בין אזרחי הצד השני? המיקצוע הצבאי אינו כה חסר-

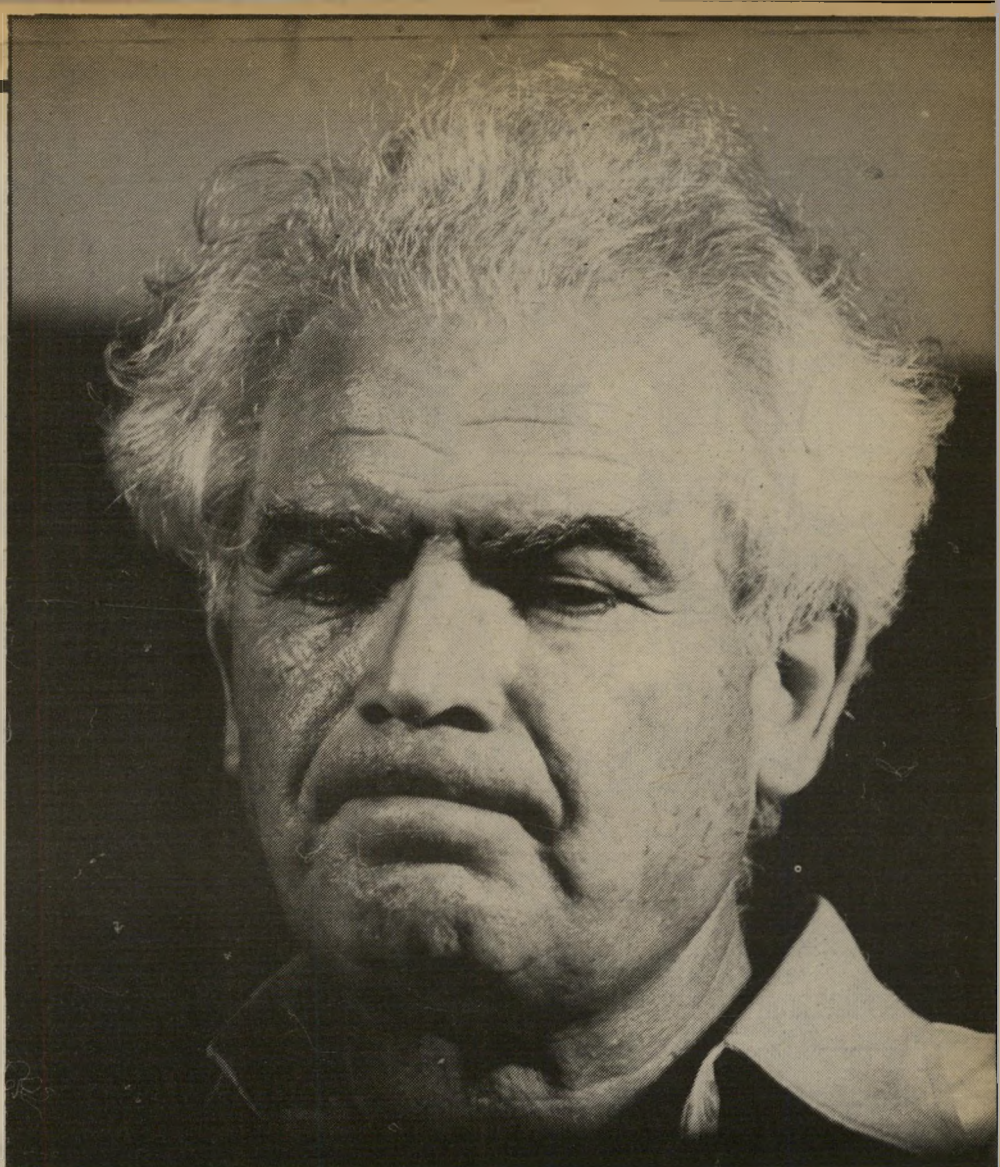
הגיע מתי פלד לדרגת אלוף, הוא התחיל כמ"9 בחטיבת גבעתי.

דימיון וחסר תחבולות. אם מפקד מוצא שבאיו שכוונה או באיזה כפר שמול כוחותיו יש כמה אנ- שים מזויינים שיפגעו בחייליו, יש לו כמה אפשרויות. האחת — להי- רוס את השכונה או הכפר — וזה מה שהיה בדרך כלל במלחמת לבנון, וזה עיוות משוע של תורת הלחימה. הדרך השנייה היא לנקוט בפעולות שהמיקצוע הצבאי מציע אותן: השתלטות תוך כניסה לכ- פר, למשל, ואין בכך כדי לסכן במיוחד את חי החיילים.

העמדת האלטרנטיבה, כאילו הי- אפשרויות הן או הרס הכפר או הפקרת חייליו. היא עיוות משוע של המיקצוע הצבאי. בשביל מה צריך אינספור תמרונים אם אפשר פשוט להרוס את הכפר?

מפקד שמקבל פקודה להרוס כפר או שכונה, צריך לדעת שזאת פקודה לא חוקית, שמוגדרת כש- שע נגד האנושות, או מה שמקר- בל לקרוא: פשעי-מלחמה.

לפי הקריטריונים הצבאיים הי- נוקשים ביותר — כך היה אפילו בצבא הפרוסי — רשאי מפקד להסתייג ממשימה. מפקד שמר- גיש לא שלם עם עצמו — מיקצר עית, מוסרית או פוליטית — יכול לבקש לפטור את עצמו. בוועדתי החקירה של כהן נקבע, שתזונת אחריות מצד מפקד, אפילו לגבי מה שנעשה על-ידי כוחות ניספחים

אלוף (מיל') אחי פלד האשים קצין ארמילריה

שבעים שרותו בלבנון ביצע פשע נגד האנושות.

בעמודים אלה הוא מסביר את עמדתו על חובותיו

של קצין במלחמה בלתי-צודקת נגד אוכלוסיה

לחמה, שבהן הופגנה רגישות אנו- שית כלפי הפלסטינים. פלד אומר, שהוא ביקש לנצל את הפתיחות הזאת כדי לנסות ולהרחיב את מע- גל המשתתפים בשיחות מהצד הישראלי.

„העולם הזה“ היפנה אל פלד סיררת שאזנות.

● מהו מוסר מלחמה? מספ- רים על הגנרל האמריקאי הידוע ג'ורג' פאטון שאמר פעם לחי- ליו: „אני רוצה, ממזרים עלובים שכמותכם, שתמותו למען מולד- תכם. דאגו לכך שהממזרים של הצד השני ימותו למען מולדתם.“ האם אין זה תפקידו של מפקד

הוא מילא תפקידים שונים ב- מטכ"ל, וסיים את שירותו בצה"ל כראש אגף-אפסנאות, אחרי מיל- חמת ששת הימים. מאז הוא מרצה בחוג לערבית באוניברסיטת תל- אביב, ומשמש כיו"ר המועצה ל- שלום ישראל פלסטיני.

פלד משך אליו ביקורת גם מ- שום שהמשיך לנהל שיחות עם אנשי-השלום באש"ף, אחרי שהת- חילה המלחמה. היום הוא אומר, שראה בכך חשיבות דווקא באר- תה תקופה. בצד השני, הפלסטיני, היתה פתיחות רבה מתמיד, ושינוי בעמדות כלפי העם בישראל. זה נבע מההפגנות הגדולות נגד המי-

ה דברים שאמר הד"ר מתי- תיהו („מתי“) פלד הכעיסו רבים, דווקא משום שנאמרו מפיו של מי שהיה אלוף בצה"ל והשי- תתף במלחמת ישראל. האם יתכן שבלבנון בוצעו פשעים נגד האנו- שות גם על-ידי צה"ל, ולא רק על-ידי הפלסטינים, כפי שאמר פלד? המיסד הצבאי מיהר להת- נונן, ובחריפות רבה. אך מתי פלד אינו חוזר בו מדבריו. הוא רק מבקש להסבירם היטב. האיש בן ה-60, גבוה וכסוף-שיער, מדבר במישפטים קצובים ומהוקצעים, כמו שדיברו אולי פעם קצינים בכירים בצבא, וכפי שמדבר היום מרצה באוניברסיטה.

הוא נולד בחיפה, ושנות ילדותו ונעוריו עברו עליו בירושלים. ב- סוף שנות ה-30 הוא יצא עם הכ- שרה של המחנות העולים לקיבוץ איילת-השחר, ואחרי-כך הצטרף לפלמ"ח.

באמצע שנות ה-40 הוא למד מישפטים בלונדון, אך לא סיים את לימודיו. ב-1947 חזר פלד לי- שראל. הוא הצטרף להגנה. במי- לחמת-העצמאות הוא היה מפקד פלוגה בחטיבת התי"ר גיבעתי, ואחרי-כך היה מג"ד באותה חטיבה. אחרי-כך היה מתי פלד ראש ענף גיוס וכוננות, וראש ענף מיבצ- עים במחלקת המיבצעים במטכ"ל. הוא היה בביה"ס לקציני מטה באנגליה, ואחר כך היה מדריך ראשי בבית-הספר לפיקוד-ומטה וראש מחלקת-אימונים.

במלחמת סואץ היה פלד מפקד מרחב שלמה ורצועת עזה, ואחר- כך פיקד על החטיבה הירושלמית.

משוחח הד"ר מתי פלד באחד הכינוסים של חיילים נגד שתיקה. במהלך המלחמה הירבה להופיע בהפגנות המחאה נגד המלחמה בלבנון.

עם אברום בורג